

Kokousaika 17.8.2026 klo 9:30

Kokouspaikka Tyks, T-sairaala, A-osa, 6. krs, hallituksen kokoushuone

Käsiteltävät asiat

Kokouksen tiedot ja osallistujat	1
202 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
203 § Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
204 § Työjärjestyksen hyväksyminen	5
205 § Aluevaltuuston 10.6.2026 päätösten toimeenpano	6
206 § Vastaus valtuustoaloitteeseen erikoislääkärien jalkauttaminen perusterveydenhuoltoon ja vertikaalisen integraation vahvistaminen Varhassa	9
207 § Vastaus valtuustoaloitteeseen Hyvin ikääntyneiden hoivapalvelut kuntoon	15
208 § Vastaus valtuustoaloitteeseen omaishoidon tuen jakamisesta	18
209 § Vastaus valtuustoaloitteeseen Ikääntyneiden palveluiden keskitetyn asiakasohjauspuhelinnumero –flyer	20
210 § Vastaus aloitteeseen ruotsinkielisen oppilashuollon henkilöstön pysyvyyden parantamiseksi Turussa	22
211 § Vastaus valtuustoaloitteeseen lastensuojelun henkilöstön pysyvyyden turvaamiseksi	25
212 § Vastaus valtuustoaloitteeseen sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten perheiden yhdistämisen kehittämiseksi	30
213 § Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien Päihdehoidossa vaikuttavuuden ja riippuvuudesta toipumisen tulee olla ensisijaista	36
214 § Vastaus valtuustoaloitteeseen vammaisvaikutusten arviointi (VVA) otettava käyttöön osana Varhan kaikkea valmistelua ja päätöksentekoa	40
215 § Aluevaltuuston kokoonpanon muutos sekä Tyks/ sairaalapalvelulautakunnan varajäsenen vaali	46
216 § Aluehallituksen otto-oikeuden käyttäminen	47
217 § Tiedoksiantoasiat	50
Muutoksenhakuohjeet	51

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

Kokousaika 17.8.2026 klo 9:30 -12.23

Kokouspaikka Tyks, T-sairaala, A-osa, 6. krs, hallituksen kokoushuone

Osallistujat

Jäsenet

Niina Alho, pj
Jani Kurvinen, vpj.
Sauli Seittenranta, 2 vpj
Sofia Maleike
Kristiina Hellsten, etänä
Aki Linden
Toni Forsblom, etänä
Tarja Mäki-Punto-Ristanen
Mauri Kontu
Päivi Maisila
Heidi Aaltonen
Konsta Nylander
Otto Bruun
Nina Söderlund
Erika Tavio

poistui klo 11.07

Muut osallistujat

Katriina Hiippavuori
Ari Korhonen
Jari Välimäki
Juhani Nummentalo
Janina Andersson

aluevaltuuston puheenjohtaja
aluevaltuuston I varapj.
aluevaltuuston II varapj.
aluevaltuuston III varapj.
kansalliskielilautakunnan pj.

Tarmo Martikainen
Laura Saurama
Antti Parpo
Jari-Pekka Tuominen
Elisa Viitasalo
Mervi Koskinen

hyvinvointialuejohtaja esittelijänä
konsernipalvelujohtaja
strategia- ja integraatiojohtaja
hallintojohtaja sihteerinä
konsernilakimies, tekninen sihteeri
tekninen sihteeri

Kutsuttuna

Mikko Pietilä, saapui klo 9.39
Vesa Halonen
Mikko Pakarinen
Eeva-Sirkku Pöyhönen
Ville Rajahalme
Maria Roos, § 217
Katariina Kauniskangas, § 217,
etänä

tulosaluejohtaja
tulosaluejohtaja
tulosaluejohtaja
tulosaluejohtaja
talousjohtaja
viestintäjohtaja
johtava asiantuntija

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

Pöytäkirjan
allekirjoitus ja
varmennus

Niina Alho, puheenjohtaja
Jari-Pekka Tuominen, sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Konsta Nylander
Nina Söderlund

Allekirjoitukset

Pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sähköisesti.

Pöytäkirja nähtävänä

Aluehallituksen pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen verkkosivuilla osoitteessa: <https://varha-julkaisu.triplancloud.fi>.

§ 202 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**Selostus**

Hallintosäännön 161 §:n mukaan kutsu aluehallituksen kokoukseen on annettava vähintään kaksi päivää ennen kokousta, mikäli mahdollista. Kutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä siinä käsiteltävät asiat. Kutsu tähän kokoukseen on lähetetty 12.8.2026.

Hyvinvointialuelain 108 §:n 2 momentin mukaan aluehallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä sen, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Aluehallitus totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 203 Pöytäkirjantarkastajien valinta**Selostus**

Aluehallituksen pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla valittavaa pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Aluehallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Konsta Nylanderin ja Nina Söderlundin.

§ 204 Työjärjestyksen hyväksyminen

Selostus

Aluehallitus hyväksyy esityslistan työjärjestykseksi.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi esityslistan työjärjestykseksi.

§ 205 Aluevaltuuston 10.6.2026 päätösten toimeenpano**Diaarinumero**

VARHA/5611/00.02.01/2026

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Jari-Pekka Tuominen

Selostus

Aluehallituksen tehtäviin kuuluu hyvinvointialuelain 43 §:n mukaan vastata aluevaltuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Hyvinvointialuelain 148 §:n mukaan päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Aluevaltuuston 10.6.2026 pidetyn kokouksen päätökset ovat tulleet lainvoimaisiksi 17.7.2026 lukuun ottamatta palvelustrategian päivitystä (69 §), josta on tehty kaksi aluevalitusta hallinto-oikeuteen.

Aluevaltuuston asiat 55 - 60, 71 - 74 ja 76 § ovat luonteeltaan aluevaltuuston järjestäytymiseen tai tiedottamiseen liittyviä asioita, eivätkä ne vaadi erillistä täytäntöönpanoa.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää panna aluevaltuuston 10.6.2026 tekemät päätökset täytäntöön seuraavasti:

- Asia 61 § Asia Vuoden 2025 tilinpäätöksen käsittely. Päätös merkitään tiedoksi.
- Asia 62 § Asia Esitys Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä vuoden 2025 tilivelvollisille. Päätös merkitään tiedoksi.
- Asia 63 § Asia Varsinais-Suomen hyvinvointialueen arviointikertomus vuodelta 2025. Aluehallitus merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi ja edellyttää, että sen käsittelyyn tuodaan selvitys toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai joihin on ryhdyttävä tarkastuslautakunnan esille nostamien

asioiden korjaamiseksi siten, että arviointikertomuksen johdosta annettava vastaus voidaan käsitellä 30.9.2026 aluevaltuustossa.

- Asia 64 § Asia Henkilöstökertomus vuodelta 2025. Päätos merkitään tiedoksi.
- Asia 65 § Asia Vuoden 2026 talousarvion muuttaminen. Päätos merkitään tiedoksi ja sitä noudatetaan hyvinvointialueen toiminnassa.
- Asia 66 § Asia Osavuosisikatsaus 1.1.-31.3.2026. Päätos merkitään tiedoksi.
- Asia 67 § Asia Investointisuunnitelman 2026-2029 muuttaminen. Päätos merkitään tiedoksi ja lähetetään ministeriöille hyväksyttäväksi.
- Asia 68 § Asia Periaatepäätöksen tekeminen alijäämien kattamisen lisääjän hakemisesta. Päätos merkitään tiedoksi.
- Asia 69 § Asia Palvelustrategian päivitys - Sosiaali- ja terveyskeskusten ja -asemien alueellinen sijoittuminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Päätos merkitään tiedoksi ja päivitetty palvelustrategia otetaan huomioon hyvinvointialueen tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelussa muutoksenhausta huolimatta, koska valitukset eivät käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömiksi eikä hallinto-oikeus ole kieltänyt päätöksen täytäntöönpanoa..
- Asia 70 § Asia Hallintosäännön muutokset. Päätos merkitään tiedoksi ja päivitettyä hallintosääntöä noudatetaan hyvinvointialueen toiminnassa 1.8.2026 lukien.
- Asia 75 § Asia Valtuutettujen aloitteet. Kokouksessa jätettiin seuraavat kuusi aloitetta:

1. Aloite koskien vammaispalveluiden hakuprosessin parantamista. Lähetetään palvelujohtaja Emilia Heikkilälle valmisteltavaksi ja sote-palvelulautakuntaan käsiteltäväksi.
2. Aloite Paraisten ja saariston palvelutason ja -tarpeen arvioinnista. Lähetetään strategia- ja integraatiojohtaja Antti Parpolle valmisteltavaksi.
3. Aloite Seniorineuvola 65+ toimintamallista koko VARHA:n alueelle. Lähetetään palvelujohtaja Jane Marttilalle valmisteltavaksi ja sote-palvelulautakuntaan käsiteltäväksi.
4. Aloite koskien yhteneväisiä valtuutuskäytäntöjä. Lähetetään tietohallintojohtaja Arto Lehtokarille valmisteltavaksi.
5. Aloite Ensitiedonsaamiseen automaattisesti apua ja tukea. Lähetetään johtajaylilääkäri Pirjo Mustoselle valmisteltavaksi.
6. Aloite koskien ravitsemusterapeutin viran/toimen tarvetta ikääntyneiden palveluissa. Lähetetään tulosaluejohtaja Eeva-Sirkku Pöyhöselle valmisteltavaksi ja ikääntyneiden palvelulautakuntaan käsiteltäväksi.

Päätos

Päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 206 Vastaus valtuustoaloitteeseen erikoislääkärien jalkauttaminen perusterveydenhuoltoon ja vertikaalisen integraation vahvistaminen Varhassa

Diaarinumero

VARHA/30729/00.02.10/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Mikko Pietilä, Jane Marttila, Susanna Laivoranta-Nyman, Terhi Painilainen

Selostus

Reijo Grönforsin (RKP) ja Jussi Mertsolan (Kokoomus) valtuustoaloitteessa "Erikoislääkärien jalkauttaminen perusterveydenhuoltoon ja vertikaalisen integraation vahvistaminen Varhassa" ehdotetaan seuraavaa:

1. Syvennetään vertikaalista integraatiota vahvistamalla systemaattista yhteistyötä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä tiiviissä yhteistyössä TYKS sairaalapalvelujen, erikoislääkäripalvelujen tuottajan, kanssa.
2. Laajennetaan erikoislääkärien jalkauttamisen käytäntöä (esimerkiksi avopediatriamallin tapaan) muihin erikoisaloihin yhteistyössä TYKS sairaalapalvelujen kanssa ja luodaan yhtenäiset toimintamallit jalkautuvien erikoislääkäripalveluiden pysyvälle organisoimiselle.
3. Tehdään vuonna 2027 avattavasta Kaskenmäen SOTE-keskuksesta täysin kaksikielinen mallikeskus ja erikoislääkärien kattavan jalkauttamisen pilottihanke, jossa: molempien kotimaisten kielten hyvä taito asetetaan keskeiseksi pätevyysvaatimukseksi, keskukseen nimetään kaksikielisyyden ja palvelualueiden koordinaation kokonaisvastuusta vastaava henkilö, ja pilottihankkeen toteutus suunnitellaan yhdessä TYKS sairaalapalvelujen kanssa. Pilottihankkeesta saatujen kokemusten perusteella malli voidaan ottaa käyttöön koko Varhan alueella. Tavoitteena on parantaa palvelujen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta sekä vahvistaa Varhan asemaa edelläkävijänä integroidun ja asiakaslähtöisen sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisessa

Vastaus

Erikoissairaanhoidon palveluiden tarjoaminen ("jalkauttaminen") perusterveydenhuollon yksiköiden yhteydessä on hyödyllinen toimintamalli, jossa

samanaikaisesti tuodaan usein tarvittavia erikoissairaanhoidon palveluita lähelle potilaita, mahdollistetaan matalan kynnyksen konsultaatiotoimintaa ja luodaan mahdollisuus osaamisen molemminpuoliseen vaihtoon perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon ammattilaisten välillä. Hyvänä esimerkkinä menestysksekästä toimintamallista pidetään ns. avopediatritoimintaa, jossa lastentautien erikoislääkärien osaamista on viety perusterveydenhoidon yksiköihin ja saavutettu mm. yllä mainittuja hyviä tuloksia.

On tärkeää huomioida, että esimerkiksi otetun avopediatrian osalta merkittävä osa hyödyistä tulee erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten tunnistamisesta ja kokonaisvaltaisen tilanteen arvioinnista ja vain vähäisemmässä määrin siitä, että lastentautien vastaanottotoimintaa on viety perusterveydenhoidon tiloihin. Vastaanottotoiminnan hajauttamisella ei automaattisesti saavuteta tavoiteltuja hyötyjä, vaan tilanne tulee arvioida erikoisalakohtaisesti. Toimintojen jalkauttaminen on hyödyllisintä nimenomaan suurien kansantautien hoidon osalta- mutta toisaalta tietotaito näiden osalta on perusterveydenhuollossa suurta. Huomioitavaa on myös se, että nopeasti kehittyvät digipalvelut mahdollistavat osaamisen jakamisen eri toimijoiden välillä usein myös ilman ammattilaisten fyysistä liikkumista tai työskentelyä tietyssä paikassa. Digitaalisten konsultaatioiden kehittäminen onkin yksi osa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välistä osaamisen jakamista.

Suomessa on yli viisikymmentä eri erikoisalaa. Näistä valtaosa on ns. sairaalaerikoisaloja (esimerkiksi anestesia- ja tehohoito, kirurgiset alat, laboratoriolääketieteen eri erikoisalat (kuten mikrobiologia, kliininen kemia), patologia tai kliininen neurofysiologia. Näiden toiminta perustuu pitkälti joko siihen, että kyseiset erikoisalat tarvitsevat toimiakseen erikoisresursseja (kuten laitteita tai esim. leikkaussalityyppisiä tiloja), tai siihen että, kriittisen osaamisen omaavia erikoislääkäreitä on vähän tai yksinkertaisesti siihen, että erikoisalan palveluita tarvitsevia potilaita on niin vähän, että toiminta kannattaa alueellisesti keskittää.

Käytännössä erikoisaloja, jotka eivät aina tarvitse erityisvarusteltuja tiloja ja joita tarvitaan niin usein, että "jalkauttaminen" olisi mahdollista tai hyödyllistä on vähän.

Psykiatristen alojen palveluja tarvitaan runsaasti ja palvelutarve on lisääntynyt lähivuosina. Jotta tarpeeseen pystytään vastaamana perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden ja erikoissairaanhoidon psykiatrian välille haetaan läheisempää yhteistyötä omalla strategisella hankkeellaan (hanke 2). Erikoislääkäripula kaikilla psykiatrisilla aloilla on merkittävä, eikä jo tämän vuoksi pirstaloitunutta niukkaa resurssia tule pilkkoa, vaan integraation syventäminen

tulee toteuttaa tavoin, jotka mahdollistavat niukan resurssin mahdollisimman tehokkaan käytön.

Sisätautialojen osalta tarve osaamisen jakamiselle on ymmärrettävä ja kannatettava. Suuret kansantaudit, kuten kohonnut verenpaine ja diabetes ovat aikuisväestön osalta niin kansanterveydellisesti kuin -taloudellisestikin merkittävimpiä ehkäistävissä olevien komplikaatioiden aiheuttajia. Potilaita on paljon, jonka vuoksi riittävä osaaminen perusterveydenhuollossa on kriittisen tärkeää. Tämä toteutuukin pääsääntöisesti varsin hyvin jo nyt. Tälläkin osa-alueella suurin osa jalkauttamisen tuomasta potentiaalisesta lisähyödystä syntyy osaamisen jakamisesta - pelkkä vastaanottopaikan muuttuminen voi toki tuoda palvelut lähemmäs potilasta, mutta toiminnan kustannukset voivat vastaavasti nousta.

Geriatrisen osaamisen tarve kasvaa jatkuvasti. Yhtäläisyytenä pediatriaan voidaan todeta ikäkaarimallin mukainen laaja kokonaisnäkemys tietyn ikäryhmän vaatimista erityispiirteistä. Geriatreista on myös pulaa tarpeeseen nähden ja tärkeimpänä tavoitteena jalkauttamisessa tulisi olla osaamisen jakaminen, ei sinällään ainoastaan toiminnan maantieteellinen laajentaminen.

Tärkeää on varmistaa ammatillisen osaamisen molemminpuolinen kehittyminen myös muutoin kuin erikoissairaanhoidon palveluita fyysisesti jalkauttamalla. Ratkaisun tulee perustua erikoisalakohtaisiin räätälöityihin ratkaisuihin, joissa huomioidaan tarve, erikoislääkärien määrä, alueelliset muut palvelut ja niiden nykytila sekä kehittämistarpeet. Erikoisalan sisäisten konsultaatioiden tarve on erikoisalojenkin eriytyessä kasvanut, eikä kriittisen osaamismassan omaavia yksiköitä tule ilman hyvää perustetta ja odotettavissa olevaa todellista hyötyä hajottaa.

Kaskenmäen sote-keskus on Varhan ensimmäinen, uusi sote-keskuskiinteistö, joka tulee toimimaan sote-uudistuksen periaatteiden mukaisesti. Kaskenmäen sote-keskuksen kiinteistön rakentaminen käynnistyi elokuussa 2025 ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2027 aikana. Kaskenmäen sote-keskus on osa palveluverkkosuunnitelmaa 2024-2026 ja palvelustrategian periaatteiden mukaisesti suunnittelussa on huomioitu mm. väestön tarpeet, alueelliset erityispiirteet, palvelun jatkuvuus sekä kielelliset oikeudet.

Kaskenmäen sote-keskuksen rakennukseen sijoittuu laajasti palveluita Varhan eri tulosalueilta, kuten sairaalapalveluista ja ikääntyneiden palveluista, joskin sote-palvelujen tulosalueen palvelut muodostavat suurimman kokonaisuuden. Palvelut tuotetaan yhdenvertaisesti ja asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Palvelujen tuottamisessa tavoitteena on monialainen yhteistyö, jossa keskiössä ovat palveluiden keskinäinen integraatio ja sujuvat hoitopolut. Uudenlainen sote-yhteistyö nähdään mahdollisuutena ja toimintatapojen kehittämiseen on Varhalla vahva tahtotila. Uusia toimintatapoja suunnitellaan henkilöstöä osallistaen. Kaskenmäen toimintojen suunnittelua tehtäessä on perustettu erillinen työryhmä, jonka tehtävänä on erityisesti kiinnittää huomioita soteintegraatioon ja sen vahvistamiseen. Sujuvien hoitopolkujen ja yhteistoimintamallien kehittämistyön tulokset tulevat olemaan hyödynnettävissä myös laajemmin Varhalla ja siten voidaan ajatella, että Kaskenmäen sote-keskus tulee toimimaan pilotti sote-keskuksena soteintegraation osalta.

Kaksikielisyys on tunnistettu tärkeäksi osaksi Kaskenmäen sote-keskuksen suunnittelua ja sitä koordinoi kaksikielisten palveluiden johtaja. Kaskenmäen kaksikielisyttä tuetaan myös "Kaksi är två" -hankkeessa, jossa vastuuhenkilönä toimii samoin kaksikielisten palveluiden johtaja. Kaskenmäen sote-keskuksessa asiakas saa palvelut omalla asiointikielellään ja henkilöstön kielitaitoa arvostetaan tärkeänä osaamisena.

Kaksikieliset palvelut on kuvattu 2024 vahvistetussa Varhan kieliohjelmassa. Kieliohjelman jalkauttamisen tukena Varhalla toimii kielilähettiläiden verkosto. Kieliohjelman tavoitteena on, että Varhan toiminta on aidosti kaksikielistä. Kieliohjelmaan on aukikirjoitettu, mitä kaksikieliset palvelut tarkoittavat asiakkaan, henkilöstön ja johtamisen näkökulmasta.

Kaksikielinen henkilöstö nähdään tärkeänä lähtökohtana kaksikielisten palveluiden turvaamisessa. Jotta Kaskenmäkeen saataisiin mahdollisimman ruotsinkielentaitoinen henkilöstö, tehtiin Varhalla helmi-maaliskuun vaihteessa 2026 henkilöstökysely. Kyselyssä kartoitettiin halukkuutta työskennellä tulevassa Kaskenmäen sote-keskuksessa sekä lisäksi ruotsin kielen osaamista, täydennyskoulutustavoitteita sekä avointa ideointia kaksikielisen palvelun edistämiseksi. Esihenkilöt tekevät lopullisen henkilöstösuunnitelman kyselyn tuloksia hyödyntäen ja henkilöiden kanssa keskustellen syksyn 2026 aikana. Kieliosaamista tullaan tukemaan mm. täydennyskoulutuksella ja ruotsinkielisillä materiaaleilla.

Kaksikielisenä hyvinvointialueena Varha on sitoutunut turvaamaan väestön kielelliset oikeudet ja siten myös Kaskenmäen palveluista vastaava organisaatorakenteen mukainen johto on sitoutunut kaksikielisten palveluiden tuottamiseen. Toimintaa johdetaan palvelukokonaisuuksittain, kuten avoterveydenhuolto tai lasten neuvolapalvelut. Palvelukokonaisuudet puolestaan jakautuvat pienempiin maantieteellisiin alueisiin. Esimerkiksi Kaskenmäen sote-

keskuksen avoterveydenhuollon sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat osa itäisen (Kemiönsaari, Parainen, Åbo, Salo, Somero) alueen kokonaisuutta. Näissä kokonaisuuksissa esihenkilöt ovat oman palvelunsa asiantuntijoita, mutta tuntevat myös toimintaympäristön, kuten saariston, erityispiirteet. Näin ollen voidaan katsoa, että Kaskenmäen palveluiden johdolla tulee olemaan hyvä alueen ja kielellisten erityispiirteiden tuntemus. Johtaminen on Varhan organisaatorakenteen mukainen. Strategisen johdon yksikköön kuuluvan Kaksikielisten palvelujen sekä Kaksi ää -hankkeen avulla tuetaan myös kaksikielistä johtamista.

Viestinnällä pyritään lisäämään sekä väestön että Varhan henkilöstön tietoisuutta uudesta Kaskenmäen kaksikielisestä sote-keskuksesta. Kaksikielisenä sote-keskuksena Kaskenmäen sote-keskus mahdollistaa myös ruotsinkielisen oppimisympäristön terveys- ja sosiaalialan opiskelijoille sekä uudenlaisen yhteistyön yliopiston ja oppilaitosten kanssa.

Johtopäätökset

1. Kaskenmäen sote-keskuksen toimintojen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomioita toimintojen integraatioon perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon välillä. Integraation syventämiseen on olemassa yhteinen tahtotila ja käytäntöjä hiotaan yhteisessä työryhmässä.
2. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyön syventämiseksi ns avopediatriamalli on yksi toimintamalli, soveltuu vain joillekin erikoisalaille. Yhteistyötapoja tulee miettiä erikoisaloittain.
3. Kaskenmäen sote-keskus tarjoaa loistavan pohjan uusille toimintatavoille sekä integraation että kaksikielisten palveluiden osalta. Kaskenmäen sote-keskus tulee toimimaan pilotti sote-keskuksena soteintegraation sekä kaksikielisten palveluiden osalta.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että Aki Lindén teki Jani Kurvisen, Sofia Maleiken ja Heidi Aaltosen kannattamana ehdotuksen asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi.

Puheenjohtajan tiedusteltua aluehallituksen jäsenten kantaa tehtyyn palautusehdotukseen, jäsenet päättivät yksimielisesti hyväksyä tehdyn

palautusehdotuksen.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Liitteet

1. Erikoislääkärien jalkauttaminen perusterveydenhuoltoon, valtuustoaloite

§ 207 Vastaus valtuustoaloitteeseen Hyvin ikääntyneiden hoivapalvelut kuntoon

Diaarinumero

VARHA/231/00.02.00/2023

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Vt. asumispalvelujohtaja Susanna Kaunisto
Asiakasohjausjohtaja Salla Lindegren

Selostus

Aloite

Aluevaltuuston 21.9.2022 kokouksessa jätettiin valtuustoaloite, jossa esitetään ympärivuorokautisten hoivapaikkojen lisäämistä erityisesti hyvin iäkkäille, yli 90 - vuotiaille henkilöille. Aloitteessa tuodaan esiin väestön ikääntymisestä johtuva hoivatarpeen kasvu, muistisairauksien lisääntyminen sekä kotona asumisen haasteet, ja esitetään, että hoivapaikkoja lisätään vuosittain palvelutarpeen mukaisesti. Valtuustoaloite on 7.5.2026 siirretty vastattavaksi ikääntyneiden palvelulautakunnalle.

Vastaus aloitteeseen

Aloitteessa esille nostettu asia on erittäin tärkeä. Ikääntyneen väestön määrän kasvu sekä toimintakyvyn heikkeneminen lisäävät asumispalveluiden tarvetta, ja palvelujen riittävyys on keskeinen tekijä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden varmistamisessa.

Varhan strategisena tavoitteena on kehittää ikääntyneiden palveluketjua kokonaisuutena, turvata palvelujen oikea-aikainen ja tarpeenmukainen kohdentuminen sekä vahvistaa kotona asumisen edellytyksiä mahdollisimman pitkään. Palvelurakennetta kevennetään suunnitelmallisesti lisäämällä yhteisöllistä asumista ja muita kevyempiä palvelumuotoja, samalla kun huolehditaan ympärivuorokautisen hoivan riittävyydestä. Tavoitteena on myös palvelujen kustannusvaikuttavuuden parantaminen sekä palveluiden saatavuuden turvaaminen koko hyvinvointialueella.

Varhan alueella ikääntyneiden palveluiden järjestämisessä lähtökohtana on palvelutarpeeseen perustuva, asiakaslähtöinen kokonaisuus, jossa huomioidaan

sekä kotona asumisen tukeminen että asumispalveluiden riittävyys. On kuitenkin tärkeää todeta, että palvelutarve ei määräydy yksinomaan iän perusteella. Vaikka palvelutarve keskimäärin kasvaa iän myötä, korkea ikä ei itsessään automaattisesti tarkoita ympärivuorokautisen hoivan tarvetta. Varhassa palvelujen myöntäminen perustuu aina yksilölliseen, kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen arviointiin, jossa huomioidaan asiakkaan toimintakyky, terveydentila, turvallisuus sekä arjessa selviytyminen. Näin varmistetaan, että jokainen asiakas saa juuri hänen tilanteeseensa tarkoituksenmukaiset ja oikea-aikaiset palvelut ikääntyneiden palvelulautakunnan hyväksymien myöntämisperusteiden mukaisesti.

Nykytilanteessa ympärivuorokautisen hoivan paikkoja on lisätty vuosittain vastaamaan kasvavaan tarpeeseen. Varha on viime vuosina tehnyt aktiivisia toimenpiteitä asumispalvelupaikkojen lisäämiseksi pääasiassa ostopalvelujen kautta, jotta asiakkaiden palvelut voidaan järjestää oikea-aikaisesti.

Vuosina 2024-2025 Varhan ikääntyneiden asumispalveluiden paikkamäärä kasvoi kokonaisuutena, vaikka palvelurakennetta samanaikaisesti uudistettiin. Vuonna 2024 ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakasmäärä kasvoi 150 asiakkaalla ja yhteisöllinen asuminen kasvoi 47 asiakkaalla. Vuonna 2025 kasvu jatkui erityisesti yhteisöllisessä asumisessa, jossa asiakasmäärä kasvoi 172 henkilöllä, sekä ympärivuorokautisessa asumisessa, jossa asiakasmäärä kasvoi 82 henkilöllä. Lisäksi vuoden 2026 aikana on jo huhtikuun loppuun mennessä lisätty ympärivuorokautisen hoivan paikkoja ostamalla lisää 85 asiakaspaikkaa.

Aloitteen mukaiset tavoitteet ovat siten jo osa Varhan palvelujen kehittämistä ja strategista suunnittelua. Asumispalvelupaikkojen lisääminen edellyttää kuitenkin merkittäviä taloudellisia panostuksia ja henkilöstöresursseja.

Henkilöstön saatavuus on valtakunnallinen haaste, joka vaikuttaa palvelujen laajentamisen mahdollisuuksiin. Henkilöstön riittävyttä tarkastellaan Varhassa osana laajempaa palvelukokonaisuutta, jossa huomioidaan mm. palvelurakenteen muutokset, työnjaon kehittäminen, teknologian hyödyntäminen sekä henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin vahvistaminen. Näiden avulla pyritään turvaamaan henkilöstön saatavuus ja palvelujen jatkuvuus tilanteessa, jossa väestön palvelutarve kasvaa. Samalla henkilöstön saatavuushaasteet korostavat tarvetta kehittää ikääntyneiden palveluketjua sekä lisätä kevyempiä palvelumuotoja, jotta palveluja voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti ja varmistaa raskaimpien palvelujen riittävyys niille asiakkaille, jotka niitä eniten tarvitsevat. Ikääntyneiden asumispalvelupaikkojen lisääminen toteutetaan hallitusti asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti huomioiden väestörakenteen muutokset ja

palvelutarpeen kehitys.

Johtopäätös

Aloitteessa esitetty tarve ympärivuorokautisen hoivan lisäämisestä on tunnistettu ja siihen on jo vastattu lisäämällä asumispalvelupaikkoja ja kehittämällä ikääntyneiden palveluketjua kokonaisuutena. Palveluketjun kehittämisessä keskeistä on edelleen asiakkaiden ohjautumisen sujuvoittaminen oikeaan palveluun sekä palvelujen oikea-aikainen kohdentaminen.

Samanaikaisesti Varhan strategisena tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen ja yhteisöllisen asumisen lisääminen, mikä näkyy kasvaneina asiakasmäärinä sekä palvelujen painopisteen siirtymisenä raskaammasta ympärivuorokautisesta hoidosta kevyempiin palveluihin. Näiden tavoitteiden toteuttaminen sekä ikääntyneiden palveluketjun kehittäminen jatkuvat edelleen osana palvelurakenteen pitkäjänteistä uudistamista. Aloite ei johda erillisiin uusiin toimenpiteisiin, mutta sen tavoitteet toteutuvat osana palvelujen kehittämistä, taloussuunnittelua ja palveluverkkotyötä.

Aiempi käsittely

Ikääntyneiden palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 52 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Hyvin ikääntyneiden hoivapalvelut kuntoon

§ 208 Vastaus valtuustoaloitteeseen omaishoidon tuen jakamisesta**Diaarinumero**

VARHA/231/00.02.00/2023

Valmistelija ja lisätietojen antaja

asiakasohjausjohtaja Salla Lindegren
palveluohjauspäällikkö Maria Vesala
vammaispalvelujen johtaja Sari Hietala
vammaispalvelupäällikkö Katarina Nakolinna
integraatiopäällikkö Kirsi Kiviniemi

Selostus

Lotta Laaksonen ja kymmenen muuta aluevaltuutettua ovat tehneet 15.11.2023 valtuustoaloitteen koskien omaishoidon tuen jakamisen mahdollisuutta Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha). Aloitteessa esitetään, että Varhalla tulisi olla mahdollista jakaa omaishoidon tuki usean omaishoitoon sitoutuneen henkilön kesken. Valtuustoaloite on 7.5.2026 siirretty vastattavaksi ikääntyneiden palvelulautakunnalle.

Aloitteessa todetaan, että Varhalla omaishoidon tuki voidaan jakaa useamman henkilön kesken 0-17-vuotiaiden omaishoitajien kohdalla. Aloitteessa tuodaan esille, että omaishoidon tuen jakaminen mahdollistaisi useamman läheisen osallistumisen omaisen hoitoon ja mahdollistaisi näin apua tarvitsevan henkilön asumisen kotona läheisten kanssa, kun olosuhteet ovat siihen otolliset. Aloitteen mukaan esimerkiksi työssä käyvät sisarukset voisivat jakaa omaishoidon työtä siten, ettei yhden henkilön työmäärä nousisi omien töiden lomassa kestävämmäksi. Aloitteessa tuodaan esille myös, että omaishoidon lisäys vie painetta ruuhkautuneista asumispalvelusta ja samalla tukee asiakkaan yhteisöllisyyttä ja vähentää yksinäisyyttä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Varsinais-Suomen omaishoidon tuen toimintaohjeen (aluehallitus 7.12.2024, § 403) liitteen 1 Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkiot (aluehallitus 8.11.2022, § 328) luvussa 3 Lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaat) omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkioluokat) todetaan, että omaishoidon tuen jakamista arvioidaan tapauskohtaisesti, kun hoitovastuu jakaantuu tasaisesti huoltajille. Toimintaohjeessa ei ole mainintaa 18 vuotta täyttäneen

omaishoidettavan hoitajan palkkion jakamisesta useamman hoitoon sitoutuneen hoitajan kesken.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa (Vahva ja välittävä Suomi 20.6.2023) on omaishoitoa koskevia kirjauksia kuten, että edistetään toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä henkilöiden mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajiksi ja edistetään työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista. Hallitusohjelman toimeenpanon tukena on Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) vetovastuulla oleva vuorovaikutusohjaus hyvinvointialueiden kanssa vuosina 2024-2026. Vuorovaikutusohjaus-työskentelyssä luodaan THL:n ja hyvinvointialueiden edustajien yhteistyönä kansallinen ohje omaishoidon tuen toimintaohjeeksi ja päivitetään jo vuonna 2022 julkaistut omaishoidon myöntämisperusteet (Omakari, Omaishoidon tuen kansalliset myöntämisperusteet - THL:n ehdotus).

THL on ilmoittanut, että ohje omaishoidon tuen toimintaohjeeksi ja päivitettyt myöntämisperusteet alle 18-vuotiaille ja 18 vuotta täyttäneille omaishoidettaville julkaistaan syksyllä 2026. Varhan omaishoidon tuen toimintaohje ja myöntämisperusteet tullaan päivittämään kansallisten ohjeistusten mukaisiksi vuoden 2026 aikana.

Aiempi käsittely

Ikääntyneiden palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 53 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Omaishoidontuen jakaminen

§ 209 Vastaus valtuustoaloitteeseen Ikääntyneiden palveluiden keskitetyn asiakasohjauspuhelinnumero –flyer**Diaarinumero**

VARHA/13093/00.02.10/2026

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Asiakasohjausjohtaja Salla Lindegren

Selostus

Aluevaltuuston 29.4.2026 kokouksessa jätettiin valtuustoaloite, jossa esitetään, että ikääntyneiden palveluiden asiakasohjauspuhelinnumeroista tehdään (suomeksi p. 02 313 2100 (klo 9-15, ruotsiksi p. 02 313 2200 (klo 9-15)) opastelehtinen/Flyer/käyntikortti, jossa näkyy asiakasohjauspuhelinnumerot. Tämä olisi ladattavissa verkkosivuilta pdf-tulosteena, sekä lisäksi tulee tehdä jaettava paperinen versio kolmannen sektorin toimijoille, järjestöjen edustajille, sote-pisteissä, sote-keskuksiin, sote-asemilla käteen sopivaksi asiakasohjauspuhelinnumeroista esim. käyntikortti-mallinen.

Vastaus aloitteeseen

Aloitteessa esille nostettu asia on erittäin tärkeä ja se on tunnistettu ikääntyneiden palveluissa jo ennen Varhaa, jolloin Kompassi-hankkeen yhteydessä luotiin ensimmäinen flyer.

Flyereita on ollut jo vuosien mittaan useampi ja nyt keväällä puhelinnumerouudistuksen myötä on tehty viimeisin päivitys. Uusi ikääntyneiden asiakasohjauksen tulostettava esitekortti löytyy Varhan intrassa olevasta IMS järjestelmästä. Viestinnän kanssa on selvitetty ladattavan pdf-tulosteen lisäämistä joko intraan ammattilaisten tulostettavaksi tai kotisivuille.

Esitekorttia jaetaan muun muassa matalan kynnyksen neuvontapisteillä, asiakkaille sairaaloista kotiutuessa, mikäli kotiutushetkellä ei ole palveluiden tarvetta, ikäneuvoloissa, terveysasemilla, erilaisissa tapahtumissa ja luennoilla, joissa asiakasohjauksen palveluohjaajat käyvät kertomassa ikääntyneiden palveluista sekä liikkuvassa resurssikeskuksessa ympäri Varhaa. Vastaavat tiedot ovat saatavilla Varhan verkkosivuilta Ikääntyneiden palveluiden alta.

Johtopäätös

Aloitteessa esitetty tarve flyerin tekemiseen on tunnistettu ja siihen on jo vastattu. Aloite ei johda erillisiin uusiin toimenpiteisiin.

Aiempi käsittely

Ikääntyneiden palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 54 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Ikääntyneiden palv. keskitetty as.ohjauspuh.numero-flyer, valtuustoaloite

§ 210 Vastaus aloitteeseen ruotsinkielisen oppilashuollon henkilöstön pysyvyyden parantamiseksi Turussa

Diaarinumero

VARHA/25456/00.02.10/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Miia Lindström, perhekeskusjohtaja Terhi Vierikko sekä lasten ja nuorten palvelujen integraatiopäällikkö Sirpa Kuronen

Selostus

Aluevaltuutettu Nicke Wulff ym. toteavat aloitteessaan, että Turun ruotsinkielisessä oppilashuollossa on ollut jo pitkään henkilöstövajausta, jota on jouduttu ratkomaan väliaikaisratkaisuin. Aloitteessa esitetään, että hyvinvointialue

1. selvittää henkilöstön vaihtuvuuden taustatekijät
2. analysoi erityisesti Turun ruotsinkielisen oppilashuollon tilanteen
3. laatii toimenpide-ehdotukset henkilöstön työolojen, viihtyvyyden ja palvelujen jatkuvuuden parantamiseksi.

Vastaus aloitteeseen

Oppilashuollon henkilöstön vaihtuvuus ei ole kaikissa ammattiryhmissä ollut suuri. Esimerkiksi kuraattorit ja terveydenhoitajat ovat pitkäaikaisia työntekijöitä. Kuraattoreita on myös ollut helppo rekrytoida, ja hakijoita on ollut avoimiin toimiin paljon niin suomen- kuin ruotsinkielisessäkin oppilashuollossa. Haasteita on ollut lähinnä ollut ruotsinkielisten psykologien rekrytoinnissa. Psykologit olivat usean vuoden ajan vaikeasti rekrytoitava ammattiryhmä, mutta nyt tilanne on parantunut. Myös työn sisällölliset tekijät vaikuttavat vaihtuvuuteen. Koulupsykologien työ on vaativaa, ja esimerkiksi vastavalmistuneelle psykologille koulupsykologin työ saattaa olla erittäin haastavaa, kun kokemusta ei vielä ole kertynyt tarpeeksi ja työ on luonteeltaan hyvin itsenäistä.

Turussa on aikaisempina vuosina ollut liian vähän oppilashuollon psykologeja. Vaje on johtunut poissaoloista, jolloin ei olla onnistuttu rekrytoimaan sijaista tai sijaisen hankkiminen on pitkittynyt. Lyhyissä sijaisuuksissa on ollut haasteena se, että ruotsinkielistä sijaista ei ole ollut. Tilanteen parantamiseksi on usean vuoden aikana tehty toimenpiteitä esim. koulupsykologien ammatillisen tuen parantamiseksi ja kriittisten toimintojen turvaamiseksi ostopalvelujen mahdollistamisella. Yhteistyötä oppilaitosten kanssa on kehitetty vahvistamalla

opetushenkilöstön ja oppilashuollon henkilöstön välistä yhteistyötä siten, että opiskeluhuolto kiinnittyy tiiviimmin osaksi kouluyhteisöä ja tukee toiminnan jatkuvuutta sekä henkilöstön pysyvyyttä.

Varhan yt-neuvottelut ovat osaltaan hidastaneet rekrytointiprosesseja. Osin psykologivaje on johtunut suuresta vaihtuvuudesta ja pitkittyneistä rekrytointiprosesseista, jolloin sijaista ei ole pystytty järjestämään.

Vuoden 2025 aikana Turun ruotsinkielisen koulupsykologityön järjestämistä ja rekrytointitilannetta edistettiin työryhmätyöllä, jossa olivat mukana Turun ruotsinkielisten koulujen rehtorit, Varhan lasten, nuorten ja perheiden johtaja, perhekeskusjohtaja, perhekeskuspäällikköjä, oppilashuollon ammattilaisia sekä erityisasiantuntija. Tavoitteena oli turvata ruotsinkielisten oppilashuollon toimivuus ja riittävyys sekä jatkuvuus olemassa olevilla resursseilla. Lisäksi haluttiin parantaa yhteistyötä Varhan ja Turun kaupungin sivistystoimen välillä sekä laajentaa Varhan kaksikielistä tiimiä, jotta tulevaisuudessa voitaisiin turvata sujuvat lasten, nuorten ja perheiden palvelut tulevassa Kaskenmäen sote-keskuksessa. Tulevaisuudessa Kaskenmäen sote-keskuksen perhekeskuspalvelut hallinnoidaan kaksikieliseltä itäiseltä perhekeskusalueelta ja oppilashuolto on osa tätä kokonaisuutta. Työryhmän työskentelyn tuloksena päädyttiin muuttamaan ruotsinkielisen oppilashuollon rakennetta Varhassa.

Oppilashuolto siirtyi jo ennakoivasti 1.1.2026 hallinnollisesti itäiselle alueelle, joka mahdollisti ruotsinkielisten psykologien ja muiden oppilashuollon ammattilaisten sijaistusjärjestelyt sujuvammin ja nopeammin, kun kaksikieliset resurssit ovat laajemmat. Koulupsykologityötä on ammatillisesti vahvistanut itäinen alueen oma johtava psykologi, jolloin koulupsykologit ovat saaneet enemmän tukea työhönsä. Turun ruotsinkielisen oppilashuollon työskentelytavat on uudelleen järjestetty tiimityöskentelyksi, mikä edesauttaa työn jatkuvuutta. Ammattilaiset kokevat tiimityöskentelyssä saavansa enemmän tukea ja pystyvät yhteistyön avulla koordinoimaan työnsä sujuvammin ja tehokkaammin oppilaiden parhaaksi.

Johtopäätökset

Ruotsinkielisen oppilashuollon, myös psykologien, resurssitilanne on parantunut ja tilanne on tällä hetkellä vakaa. Ruotsinkielisen oppilashuollon organisointi itäiselle perhekeskusalueelle mahdollistaa suunnitelmallisen toiminnan myös nopeasti eteen tulevissa resurssivajeissa. Rekrytointia kehitetään ja siihen panostetaan. Oppilashuollon työntekijöiden ammatillista tukea on vahvistettu. Uudet järjestelyt ja toimintatavat tukevat ammattilaisten työhyvinvointia. Yhteistyötä Turun sivistystoimen kanssa edistetään edelleen. Ilmi tuleviin

haasteisiin puututaan nopeasti.

Edellä esitetyn perustella valtuustoaloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Aiempi käsittely

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 72 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Ruotsinkielisen oppilashuollon henkilöstön pysyvyyden parantaminen Turussa

§ 211 Vastaus valtuustoaloitteeseen lastensuojelun henkilöstön pysyvyyden turvaamiseksi

Diaarinumero

VARHA/9337/00.02.10/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Lapsiperheiden erityispalvelujen johtaja Paula Laukamo, lasten ja nuorten palvelujen integraatiopäällikkö Sirpa Kuronen

Selostus

Aluevaltuutettujen Niina Piippo ja Mari Lahti ym. aloitteessa esitetään, että lastensuojelun henkilöstön pysyvyyden turvaamiseksi hyvinvointialueen tulee ryhtyä seuraaviin toimiin:

- 1) Käynnistää selvitystyö, jossa tarkastellaan työntekijöiden vaihtuvuuden syitä, vaikutuksia ja vähentämisen keinoja erityisesti lastensuojelussa. Selvitykseen tulee sisällyttää nuorten, vanhempien ja työntekijöiden kokemukset.
- 2) Laatia toimenpideohjelma, jolla pyritään vähentämään vaihtuvuutta, vahvistamaan työntekijöiden pysyvyyttä ja parantamaan työoloja, johtamista sekä ammatillista tukea.
- 3) Kartoittaa mahdollisuuksia laajentaa pätevien ammattilaisten joukkoa ja tukea sosiaalityöntekijöiden kouluttautumista sekä tehtäväkohtaista työnjakoa.
- 4) Arvioida päätösten yhteisvaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta osana hyvinvointialueen talous- ja palvelusuunnittelua.
- 5) Osallistaa kokemusasiantuntijoita vahvemmin lastensuojelutyön suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen, ja varmistaa heidän näkemyksilleen aito vaikutusmahdollisuus.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

- 1) Hyvinvointialueen tulee käynnistää selvitystyö, jossa tarkastellaan työntekijöiden vaihtuvuuden syitä, vaikutuksia ja vähentämisen keinoja erityisesti lastensuojelussa. Selvitykseen tulee sisällyttää nuorten, vanhempien ja työntekijöiden kokemukset.

Vaihtuvuus ei ole tällä hetkellä haaste lastensuojelussa. Kaikissa lastensuojelun tehtävissä työntekijä- ja rekrytointitilanne kohentunut ja vakiintunut vuoden 2025 aikana. Varhan henkilöstöpalvelujen raportin mukaan vuonna 2025 vain neljä sosiaalityöntekijää on irtisanoutunut. Vaihtuvuus on ollut vuonna 2025 lapsiperheiden erityispalvelussa kaikissa ammattiryhmissä 3,75 % ja sosiaalityöntekijöissä 2,41 %. Vuoden 2026 alkupuolella sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on ollut 2,91 %. Työntekijöiden vaihtuvuutta seurataan Varhan henkilöstöraportoinnissa. Irtisanoutuneille tehdään lähtökysely, jolla selvitetään lähtösyitä. Sosiaalityön johtaja on selvittänyt jo vuonna 2024 sosiaalityöntekijöiden kokemuksia työstään.

Aiemmin erityisesti sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on ollut haastavaa lapsille, nuorille ja perheille. Vanhempien ja nuorten kokemuksia työntekijöiden vaihtumisesta on saatu asiakaspalautteissa ja muistutuksissa. Tietoa ei ole erikseen kerätty. Työntekijöiden vaihtuvuus nousee esiin muistutuksissa ja muissa palautteissa säännöllisesti edelleen, sillä tilanteen kohentumisen näkyminen asiakasperheille tapahtuu viiveellä, kun palveluprosessissa on aikaisemmin tapahtunut työntekijävaihdoksia. Yleisesti asiakaspalautteen keräämistä kehitetään ja tällöin myös kokemukset työntekijöiden vaihtumisesta tulevat esille.

2) Hyvinvointialue laatii toimenpideohjelman, jolla pyritään vähentämään vaihtuvuutta, vahvistamaan työntekijöiden pysyvyyttä ja parantamaan työoloja, johtamista sekä ammatillista tukea.

Toimenpideohjelmaa sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi totutettiin vuosina 2024-2025. Ohjelman tavoitteena oli vähentää henkilöstön vaihtuvuutta ja vahvistaa pysyvyyttä parantamalla työoloja, esihenkilötyötä sekä ammatillista tukea. Ohjelmassa seurattiin sosiaalityöntekijöiden määrää ja asiakasmääriä kuukausittain sekä raportoitii seurantatietoja säännöllisesti. Koska työntekijätilanne on parantunut ja on nyt lakisääteisellä tasolla, toimenpideohjelma on lakkautettu maaliskuussa 2026 henkilöstöjaoston toimesta. Seurantaa jatketaan edelleen.

Työntekijöiden pysyvyys, työolojen parantaminen, johtamisen kehittäminen ja ammatillinen tuki ovat lasten, nuorten ja perheiden tulosryhmän jatkuvan kehittämisen kohteena. Työntekijöiden toiveita ja ajatuksia on kartoitettu vuosien 2025-2026 henkilöstöpulssissa erityispalveluiden henkilöstöpulssin jatkokyselyssä ja lanupe-infon kyselyissä. Tällä hetkellä toimenpiteitä suunnitellaan ja arvioidaan.

3) Hyvinvointialue kartoittaa mahdollisuuksia laajentaa pätevien ammattilaisten joukkoa ja tukea sosiaalityöntekijöiden kouluttautumista sekä tehtäväkohtaista työnjakoa.

Sosiaalityöntekijöiden määrä on tällä hetkellä pääosin riittävä. Sosiaaliohjaajia tarvittaisiin nykyistä enemmän erityisesti lastensuojelun avo- ja sijaishuollossa, mutta henkilöstöä voidaan rekrytoida vain talousarvion ja henkilöstösuunnitelman asettamissa rajoissa. Sosiaalihuoltolain uudistus vaikuttanee tulevien vuosien henkilöstömitoituksiin.

Työnjakoa ja tehtävänkuvia on kehitetty ja tarkennettu Varhan aikana. Tehtävänkuvien tarkistaminen on jatkuvaa isossa organisaatiossa. Osana tasopalkkamallia asia on jälleen ajankohtainen. Sosiaalihuollon palvelu-uudistus tuo myös tarpeen tehtävänkuvien ja tehtävänkajojen kehittämiseen. Tätä ei voida toteuttaa ennen kuin sosiaalihuoltolain uudistus on hyväksytty. Jo nyt on ilmeistä, että lakiuudistus tulee edellyttämään suurempaa palvelu-uudistusta, jonka edistäminen vaatii resursseja ja riittävää koulutusta.

Asiakasmääriä seurataan jatkuvasti ja resurssit kohdennetaan sinne, missä tarve on. Lakisääteiset mitoitukset turvataan.

Lapsiperheiden erityispalveluissa kehitetään tällä hetkellä kotiin vietäviä palveluita, osin osana Siltoja, ei siirtoja -hanketta. Henkilöstölle tehdään kysely heidän näkemyksistään työn organisoimisesta ja osaamistarpeista. Koulutussuunnitelmassa on pyritty varmistamaan sekä sosiaalityöntekijöiden osaamisen lisääminen, henkilökohtaiset koulutuspolut että organisaation tarpeet erityisosaamiseen.

4) Hyvinvointialue arvioi päätösten yhteisvaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta osana hyvinvointialueen talous- ja palvelusuunnittelua.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tulosryhmän perustaminen vuoden 2025 alusta on ollut organisaatioratkaisu, jolla haluttiin luoda edellytykset palvelujen yhteensovittamiselle ja niiden yhteisvaikutuksen huomioimiselle palvelujen järjestämisessä ja organisoinnissa. Hyvinvointialueella on merkittävien pien valmisteltavien asioiden (strategiatyö, hyvinvointisuunnitelmatyö ml. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, palveluverkko) valmisteluprosessissa arviointimenettely. Lasten, nuorten ja perheiden näkökulma tuodaan esille osana virkavalmistelua myös muissa keskeisissä vuosittain toistuvissa prosesseissa, kuten talousarviosuunnittelussa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämisessä Varha on tehnyt yhteistyösopimuksen Itlan (Itsenäisyyden juhluvuoden lastenrahasto) kanssa yhteisövaikuttavuustyöstä Varsinais-Suomessa. Yhteisövaikuttavuustyössä pyritään arvioimaan ja kehittämään lasten, nuorten ja perheiden palveluja niin, että vaikutuksia arvioidaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukenttää laajemmin kattaen myös kuntien ja kolmannen sektorin toimijat. Erityisesti yhteisövaikuttavuustyö antaa mahdollisuudet palvelujen ja kehittämistyön laaja-alaiseen arviointiin, ja sen kehittäminen nähdään nyt priorisoitavana.

5) Hyvinvointialue osallistaa kokemusasiantuntijoita vahvemmin lastensuojelutyön suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen, ja varmistaa heidän näkemyksilleen aito vaikutusmahdollisuus

Kokemusasiantuntijat ovat mukana palvelujen kehittämisessä mm. Vera-hankkeessa, jossa luodaan osaksi nuorten kiireellisen sijoituksen prosessia toimintamalli, jossa painottuu kokemustoimijan ja ammattilaisen tasavertainen yhteistyö. Lisäksi lastensuojelussa hyödynnetään Lausteen kokemuskumppanuus-toimintaa. Asiakasraateja tai vastaavia ei ole tällä hetkellä käytössä.

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden vahvistaminen on tavoitteena myös Varsinais-Suomen alueellisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Johtopäätökset

Työntekijöiden saatavuuden parannuttua vaihtuvuus on nykyisellään vähäistä. Vaihtuvuutta seurataan osana normaalia henkilöstöraportointia ja myös irtisanoutumisten syitä seurataan. Erityiselle selvitystyölle ei nykyisellään nähdä tarvetta.

Vaikutusten arvioinnissa lasten, nuorten ja perheiden näkökulmaa tuodaan esille osana virkavalmistelua. Yhteisövaikuttavuustyö antaa mahdollisuudet palvelujen ja kehittämistyön laaja-alaiseen arviointiin, ja sen kehittäminen nähdään nyt priorisoitavana.

Kokemusasiantuntijoiden käyttämisen ja asiantuntijuuden hyödyntämisen lisääminen aloitteessa esitetysti on myös lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tavoitteena.

Aiempi käsittely

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 73 ja

päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Lastensuojelun henkilöstön pysyvyyden turvaaminen, valtuustoaloite

§ 212 Vastaus valtuustoaloitteeseen sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten perheiden yhdistämisen kehittämiseksi

Diaarinumero

VARHA/30726/00.02.10/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Lapsiperheiden erityispalvelujen palvelualuejohtaja Paula Laukamo,
lastensuojelun sijaishuollon palvelupäällikkö Eira Virolainen, lasten ja nuorten
palvelujen integraatiopäällikkö Sirpa Kuronen

Selostus

Kristillisdemokraattien aluevaltuustoryhmä esittää 3.12.2025 jätetyssä valtuustoaloitteessaan, että sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten perheiden yhdistämisen kehittämiseksi Varha ryhtyy seuraaviin toimiin:

1. Panostaa varhaiseen tukeen: lisää lasten, nuorten ja perheiden tukeen tuntuvasti resursseja seuraavassa talousarviossa. Tavoitteena on ehkäistä tarpeettomia sijaishuoltoon sijoituksia ja huostaanottoja.
2. Määrittää sijaishuollon ensisijaiseksi päämääräksi perheiden yhdistämisen lain mukaisesti. Perheiden yhdistämisten onnistumista ja sijaishuollon päättymisiä tulee seurata ja raportoida aluehallitukselle vuosittain.
3. Luo yksityisille sijaishuollon tarjoajille taloudellisen kannustimen, joka palkitsee perheiden yhdistämisestä, nykyisen pelkän sijaishuoltoajan perusteella laskutettavan mallin sijaan.

Vastaus aloitteeseen

1. Varhaiseen tukeen panostamien lisäämällä lasten, nuorten ja perheiden tukeen tuntuvasti resursseja seuraavassa talousarviossa, jotta voidaan ehkäistä tarpeettomia sijaishuoltoon sijoituksia ja huostaanottoja.

Lähtökohtaisesti voidaan todeta, että tarpeettomia sijoituksia tai huostaanottoja ei jouduta tekemään. Yleisesti ennen huostaanottoa lasta ja perhettä on tuettu erilaisin tukitoimin ja lastensuojelun toimenpiteiden tarvetta on laajasti arvioitu. Huostaanotto perustuu viranhaltijapäätökseen, kun 12-vuotias lapsi ja huoltaja antavat sille suostumuksensa ja Hallinto-oikeuden päätökseen, mikäli asianosaisista joku vastustaa huostaanottoa. Vuosittain Hallinto-oikeus on kumonnut vain yksittäisiä lasten huostaanottohakemuksia, jonka perusteella on

pääteltävissä, että hakemusten perustelut ovat olleet asianmukaiset.

On kuitenkin totta, että nykyistä paremmin tulisi kyetä ehkäisemään sellaisia sijoituksia ja huostaanottoja, joissa lapsi ja perhe eivät ole saaneet riittäviä ja oikea-aikaisia perustason palveluita esim. lapsen neurologisiin tai mielenterveyden haasteisiin, tai niiden tarvetta ei ole tunnistettu. On tärkeää panostaa erityislapsen ja hänen perheensä tukemiseen, mikä tarkoittaa tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muiden lasta ja perhettä tukevien tahojen kanssa. Talousarviossa rahoitusta ohjataan eri palveluihin talousarviokehyksen mukaisesti, ja käytettävissä oleva rahoitus pyritään kohdentamaan siten, että sillä saavutetaan mahdollisimman suuri terveys- ja hyvinvointihyöty.

Vanhemman tukeminen, varhaiskasvatus ja lapselle mielekkään harrastuksen varmistaminen on tunnistettu vaikuttaviksi suojaaviksi tekijöiksi, kun tuetaan trauman kokeneen tai erityislapsen kasvua ja kehitystä (Finnbrain tutkimustulokset). Tutkimukset ovat osoittaneet perheen köyhyyden olevan merkittävä riskitekijä myös lapsille, jolloin lapsiperheköyhyyden vähentäminen on tärkeä lapsia suojaava kansallinen toimenpide.

2. Perheiden yhdistämisen määrittäminen sijaishuollon ensisijaiseksi päämääräksi sekä perheiden yhdistämisen onnistumisen ja sijaishuollon lopettamisten seuranta ja raportointi aluehallitukselle vuosittain.

Sijaishuollon ensisijainen päämäärä ja tarkoitus on lapsen kasvun ja kehityksen turvaaminen silloin, kun lapsen asuminen huoltajan tai vanhemman perheessä ei ole mahdollista ja olosuhteet vaarantavat lapsen kasvun ja kehityksen. Syynä voivat olla joko vanhempien riittämätön tai puuttuva valmius selviytyä lapsen kasvatuksesta ja huolenpidosta (riittämätön vanhemmuus) tai lapsen oma vahingollinen käyttäytyminen.

Huostaanottoa valmisteltaessa tulisi jo määritellä se, minkä tulee muuttua, jotta lapsen huostaanotto voitaisiin purkaa. Sijaishuollon sosiaalityöntekijä arvioi mahdollisuutta lapsen kotiuttamiseen ja perheen jälleenyhdistämiseen koko lapsen sijoitettuna olemisen ajan. Perheiden jälleenyhdistäminen tulee tehdä aina, kun se on lapsen etu huomioiden mahdollista. Sosiaalityöntekijä kirjaa sijaishuollon asiakassuunnitelmaan arvion kotiuttamisen perusteista ja mahdollisuudesta. Kotiuttamisprosessi alkaa kotiuttamisharjoittelulla, jonka aikana tuetaan lasta ja perhettä ja arvioidaan huostaanoton lakkauttamisen perusteita. Joissain tapauksissa kotiuttamisharjoittelu joudutaan keskeyttämään, jos havaitaan, että lapsen kotiutuminen ei ole lapsen edun mukaista.

Mikäli huostaanoton perusteena on vanhemman mielenterveys- tai päihdeongelma, perheen jälleenyhdistäminen edellyttää, että vanhempi sitoutuu hoitoon ja tukeen, pääsee tarvitsemiensa palvelujen piiriin ja saa sijaishuollon sosiaaliohjauksesta tukea vanhemmuuden haasteisiin ja vuorovaikutukseen lapsen kanssa. Tarvitaan myös tiivis yhteistyö sijaishuollon sosiaalityön ja työikäisten palvelujen (erityisesti päihde- ja mielenterveyspalvelut) kanssa. Myös lapsen tulee saada sijaishuollon aikana tarvitsemansa sivistykselliset, päihde-, ja mielenterveyspalvelut sekä muut terveydenhuollon palvelut, jotta hänen kuntoutumisensa sijaishuoltopaikassa voi edetä.

Sijaishuollon kotiuttamistyötä tekevää resurssia sekä Varhan oman työn ja ostopalvelujen suhdetta kartoitetaan. Tavoitteena on turvata riittävä henkilöstö perheiden kanssa työskentelyyn lapsen sijaishuollon aikana. Kotiuttamistyöskentelyyn on koulutettu sijaishuollon henkilöstöä (Pysäkki-malli) ja koulutuksia jatketaan tulevana vuonna. Kotiuttamistyöskentelyyn on perustettu ns. Huppu-tiimi 2025 alussa. Tiimin toiminnasta on hyviä kokemuksia ja työskentelyllä on pystytty vahvistamaan huostassa pidon tarpeen arviota ja edistämään huostaanottojen purkamisia.

Myös kiireellisen sijoituksen aikaista työskentelyä on tehostettu ns. akuuttitiimin pilotoinnilla vuoden 2026 aikana, jotta lasten huostaanottotarvetta voidaan ehkäistä.

Lasten huostaanoton jälkeen tilanteet ovat hyvin yksilöllisiä. Kevyemmissä ympärivuorokautisissa palveluissa perheenyhdistämistä tapahtuu jo nyt, elleivät huostaanoton syynä ole erityisesti vanhemmuuden ongelmat, joita ei ole voitu ratkaista. Raskaammissa ympärivuorokautisissa palveluissa ongelmat ovat sen verran haastavia, että kotiuttaminen ei eri syistä johtuen ole mahdollista. Joissakin tilanteissa, jos lapsi tai nuori ei sitoudu sijaishuoltopaikkaan eikä sijaishuollon keinoin kyetä vaikuttamaan hänen tilanteeseensa korjaavasti, tulee arvioitavaksi, voiko lapsi tai nuori kotiutua riittäväksi arvioitujen avohuollon tukipalvelujen avulla.

Perheenyhdistämisessä on nostettu esiin lastensuojelun tukipalveluiden rooli huostaanottojen ehkäisyssä ja siinä, miten perheen tukeminen erilaisilla palveluilla ennakoivasti on tärkeässä asemassa perheiden pitämiseksi yhdessä. Usein haasteena on, että avohuollon tukitoimena tarjotut palvelut arvioidaan riittämättömiksi tai perhe ei sitoudu annettuun tukeen. On tärkeää, että perheiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaavia palveluja kehitetään aktiivisesti.

Kotiuttamisia seurataan nykyisellään kuukausittain ja raportoidaan myös

kvartaaleittain.

3. Yksityisille sijaishuollon tarjoajille taloudellisen kannustimen luominen palkitsemaan perheiden yhdistämisestä, nykyisen pelkän sijaishuoltoajan perusteella laskutettavan mallin sijaan.

Käynnissä olevaan kilpailutukseen ei ole mahdollista enää lisätä taloudellista kannustinta. Varha suunnittelee kuitenkin jo seuraavaa hankintaa, jossa tarkoitus on lisätä sijaishuollon vaikuttavuusperustaisuutta.

Lapsiperheiden erityispalvelut osallistuvat Vauhdittamo -työskentelyyn syksyllä 2026. Työskentelyn tavoitteena on kehittää vaikuttavuusperusteisia hankintoja lastensuojelussa ja lapsiperheiden sosiaalityössä. Hankinta perustuu SIB rahoitusmalliin (sosiaalinen vaikuttavuusinvestointi), jossa määritellään valitulle palvelulle tavoitteet ja tavoitteiden toteutuessa valitulle palveluntuottajalle voidaan maksaa korvaus/bonus. SIB rahoitusmalliin on valittu ulkopuoliseksi rahoittajaksi S-ryhmä.

Perheen jälleenyhdistäminen on tärkeä tavoite, mutta aina riippuvainen lapsen ja perheen yksilöllisestä tilanteesta. Sijaishuollosta kotiutuminen on tärkeä nivelvaihe, jossa on tärkeää turvata riittävät tukitoimet sekä varmistaa perheen valmius vastata sijaishuollosta kotiutuvan lapsen tarpeisiin. Jotta kestäväällä pohjalla oleva kannustin voitaisiin rakentaa, sen tulisi olla sidottu lapsen ja perheen kuntoutumiseen. Perheen jälleenyhdistäminen on tulos lapsen ja perheen onnistuneesta kuntoutumisesta, mutta jälleenyhdistäminen ei sellaisenaan ole eettisesti kestäväällä tavalla kannustin.

Kuntoutumisen kannustimia ja vaikuttavuutta on sen sijaan tavoitteena rakentaa nyt käynnissä olevan kilpailutuksen jälkeiseen hankintaan. Esim. Norjassa laitossijoitus tehdään määrääjäksi, jonka aikana lapsen ja perheen kuntoutumisen tulee edetä siten, että lapsen kotiuttaminen tai siirtäminen kevyempään palveluun on mahdollista.

On myös hyvä huomioida, että suuri osa huostassa olevista lapsista hyötyy asumisesta sijaisperheessä tai laitoksessa ja yhteistyö lapsen vanhempien kanssa on toimivaa, vaikka lapsen kotiuttaminen ei olisikaan mahdollista. Sijaishuollon voi sanoa onnistuneen, kun lapsi on saanut kasvuolosuhteet, jotka tukevat hänen myöhempää asettumistaan koulutukseen ja työelämään.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä arvioi palveluntuottajan työskentelyä lapsen kanssa ja sitä, vastaako työskentely palvelukuvausta, johon

palveluntuottaja on sitoutunut tarjouspyyntöä jättäessään. Palveluntuottajat sitoutuvat palvelukuvauksen mukaisesti edistämään lapsen kuntoutumista sekä tekemään vanhempien kanssa perhetyötä. Palveluntuottajat kuvaavat tarjouspyyntöä jättäessään kuntouttavan työskentelyn keskeiset sisällöt ja työskentelymallit sekä lapsen läheisten kanssa tehtävän perhetyön mallin. Henkilöstömitoituksesta johtuen voi olla niin, että sijaishuoltopaikan tekemä perhetyö ei ole riittävää ja rinnalle tarvitaan sijoittavan tahon tiivistä työskentelyä vanhempien vanhemmuuden vahvistamiseksi sekä vanhempien asuinalueen työikäisten palvelut, mikäli niille on tarvetta. Lapsen tulee sijaishuollon aikana myös saada tarvitsemansa sivistykselliset ja terveydenhuollon palvelut.

Johtopäätökset

Huostaanotto perustuu aina laajaan arviointiin ja viranomaispäätökseen. Koko prosessia ohjataan vahvasti lainsäädännöllä. Aloitteessa korostetaan aiheellisesti ehkäisevän työn sekä lasten ja perheiden tukemisen merkitystä. Sijaishuollon tarkoituksena on turvata lapsen kasvun ja kehityksen mahdollistavat kasvuolosuhteet. Varhassa on kehitetty käytäntöjä ja tehdään toimenpiteitä, joilla huostaanottotarvetta voidaan perhettä tukemalla ehkäistä tai perheenyhdistämistä edistää. Tukitoimissa ja tuen järjestämisen yhteistyössä on kuitenkin edelleen kehitettävää. Huostaanottojen lopettamisen seuranta ja raportointi on jo nyt aloitteessa esitetyn mukainen.

Sijaishuollon nyt käynnissä olevaan hankintaan ei ole mahdollista lisätä taloudellista vaikuttavuuskannustinta, mutta valmistelu uusien hankintamallien saamiseksi on käynnissä. Lastensuojelun hankintojen taloudellisissa kannustimissa on käytettävä erityisen vahvaa eettistä harkintaa, jotta kannustin ei ohjaa toimintaa lapsen edun vastaisiin ratkaisuihin.

Aiempi käsittely

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 74 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten perheiden yhdistämisen kehittäminen

§ 213 Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien Päihdehoidossa vaikuttavuuden ja riippuvuudesta toipumisen tulee olla ensisijaista

Diaarinumero

VARHA/231/00.02.00/2023

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden johtaja Tommi Väyrynen

Selostus

Aloite

Aluevaltuutetut Jukka-Pekka Kuokkanen ja Jouni Lehikoinen ovat jättäneet 22.6.2022 pidetyssä aluevaltuuston kokouksessa aloitteen Päihdehoidossa vaikuttavuuden ja riippuvuudesta toipumisen tulee olla ensisijaista.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että nykyisessä päihdehoitojärjestelmässä riippuvuudesta toipuminen ei ole hoidon ensisijainen päämäärä ja että Varhalla olisi mahdollisuus suunnata kohti vaikuttavampia päihdepalveluita. Aloitteessa todetaan lisäksi, että palvelutuotanto keskittyy pitkälti yhdelle toimijalle, että palveluntuottajan valintaa ohjaa ensisijaisesti hinta ja että tarjottavat hoitovaihtoehdot ovat oireenmukaisia. Valtuustoaloitteen varsinaisena esityksenä on, että palvelustrategiaan kirjataan päihdepalveluiden maksusitoumuksen antamisen kriteeriksi hoidon vaikuttavuus päihderiippuvuudesta toipumisen näkökulmasta, eikä vain hinta. Samalla toivotaan asiakkaan valinnanvapauden lisäämistä.

Vastaus aloitteeseen

Varhan ensimmäinen palvelustrategia tehtiin aloitteen jättämisen jälkeen. Siinä perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut olivat yhtenä painopistealueena. Myös aluevaltuuston 25.2.2026 § 7 hyväksymässä Varhan toisessa palvelustrategiassa vuosille 2026-2029 mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat yhtenä painopisteenä. Nykyisessä palvelustrategiassa todetaan palveluvalikoiman ja palvelurakenteen osalta, että Varha ottaa mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluissa nykyistä paremmin huomioon asiakkaiden yksilölliset tarpeet ja kehittää palveluita aktiivisesti uuden tutkimustiedon pohjalta. Palvelutuottajan valinnan periaatteiden osalta palvelustrategiassa todetaan, että erityisesti päihdehuollossa on tarpeen vahvistaa vahvistaa monituottajuutta ja

palvelun tuottajan valinnan tulee perustua ennen kaikkea hoidon vaikuttavuuteen ja pitkän aikavälin säästöihin. Lisäksi palvelustrategiassa todetaan, että täydennämme omaa palvelutuotantoamme palvelutarpeen mukaan ostopalveluin kustannustehokkuus ja vaikuttavuus huomioiden. Näin ollen voi todeta, että valtuustoaloitteessa toivottu kirjaus vaikuttavuudesta on jo kirjattu palvelustrategiaan päihde- ja riippuvuushoidon kohdalle palvelutuottajan valintaa ohjaavaksi periaatteeksi.

Valtuustoaloitteen jättämisen jälkeen päihde- ja riippuvuushoidon tuotantotapa on olennaisesti muuttunut siten, että oman tuotannon osuus on kasvanut kaikissa kyseisissä palveluissa ja Varhan voi nyt arvioida täyttävän järjestämislain velvoitteet riittävästä omasta palvelutuotannosta toisin kuin valtuustoaloitteen jättämisen aikoihin. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelualue vastaa aikuisten päihde- ja riippuvuushoidon palveluiden järjestämisestä. Päihde- ja riippuvuushoitoa järjestetään, kuten muutakin terveydenhuoltoa, ensisijaisesti avohoitona mielenterveys- ja päihdeyksiköissä. Tämän lisäksi Mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelualue tuottaa laitospäihdehoitoa, selviämishoitoa ja laitospäihdehoitoa sekä täydentää omaa tuotantoaan ostopalveluilla. Avohoidon sisällöllistä kehitystyötä on tehty mm. ottamalla käyttöön näyttöön perustuvia hoitointerventioita, kuten kognitiivista lyhytterapiaa ja motivoivaa haastattelua, sekä helpottamalla ja nopeuttamalla opioidiriippuvuudesta kärsivien pääsyä korvaushoitoon. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelualue on viime vuosina laajentanut päihde- ja riippuvuushoidon palveluvalikoimaa merkittävästi perustamalla mm. SOTE-neuvontapisteen Uuteenkaupunkiin, päiväkeskus-terveysneuvontapisteen Saloon ja matalan kynnyksen päihdevastaanotot Saloon ja Turkuun sekä intensiivisen avopäihdehoitoyksikön Turkuun.

Yhteistyötä sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön ja päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden kanssa on rakennettu tiiviisti työikäisten sosiaalipalveluiden kanssa ns. SOTE-työparimallin pohjalta. Lisäksi Mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelualue on yhdessä Työikäisten sosiaalipalveluiden kanssa ottamassa Varhassa käyttöön toipumisorientaation viitekehystä.

Valtuustoaloitteessa toivottua ja palvelustrategiaan kirjattua vaikuttavuutta ostopalveluiden myöntämisen kriteerinä on kuitenkin käytännössä vaikea toteuttaa, koska potilaslain mukaan potilasta tulee hoitaa yhteisymmärryksessä potilaan kanssa, eikä palveluiden järjestämistaho näin ollen voi yksinään päättää potilaan puolesta hoidon tavoitetta, palvelutuottajaa tai hoitomenetelmiä. Näin ollen Varha palveluiden järjestäjänä ei voi yksipuolisesti asettaa hoidon tavoitteita. Vaikuttavuutta ei päihde- ja riippuvuushoidossa myöskään voi yksiselitteisesti

määritellä raittiuden tai päihteettömyyden kautta, vaan haittoja vähentäväkin hoito voi olla hyvin vaikuttavaa. Päihde- ja riippuvuushoidon kokonaisuudessa on hyvin tärkeää, että palveluiden järjestäjällä on käytettävissään erilaisiin tavoitteisiin ja tilanteisiin soveltuvia vaikuttavia menetelmiä. Terveystieteiden tutkimuslaitoksen 8 §:n mukaan terveydenhuollon toiminnan tulee perustua näyttöön tai hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin, eli lähtökohtaisesti kaikesta terveydenhuollon toiminnasta tulee olla vaikuttavuusnäyttöä.

Tällä hetkellä ei ole myöskään olemassa palvelutuottajakohtaisesti sellaista vertailukelpoista ja validia vaikuttavuusnäyttöä, että sitä olisi mahdollista hyödyntää yksittäisten potilaiden kohdalla palvelutuottajan valinnassa. Varha on kilpailuttanut päihde- ja riippuvuushoidon palvelutuottajat vuonna 2024 siten, että sopimukset astuivat voimaan 1.5.2025. Näissä sopimuksissa ei ole edellytetty vaikuttavuusnäyttöä tai sellaisen keräämistä. Palvelutuottajien ensisijaisuusjärjestys on määrittynyt hinnan perusteella, mutta kunkin yksittäisen potilaan kohdalla huomioidaan kuitenkin yksilölliset tarpeet palvelutuottajaa valittaessa. Yksilöllisen tarpeen niin edellyttäessä tehdään myös edelleen asiakaskohtaisia hankintapäätöksiä. Vaikuttavuusnäytön edellyttäminen palvelutuottajilta vaatisi siis kilpailutuksen uusimisen kokonaisuudessaan ja sen voi arvioida johtavan hintojen nousuun. Vaihtoehtoisesti Varhan on mahdollista alkaa itse kerätä vaikuttavuustietoa eri päihdehoidon interventioista, mutta tämä edellyttäisi käytännössä investointeina mm. laaturekisterien hankintaa.

Johtopäätös

Valtuustoaloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan eli päihde- ja riippuvuushoidon laatuun ja vaikuttavuuteen. Sen mukainen esitys on käytännössä jo kirjattuna voimassa olevaan palvelustrategiaan, eikä asia tältä osin vaadi lisätoimenpiteitä.

Palvelustrategiakirjauksen toimeenpanossa täytyy kuitenkin ottaa tarkkaan huomioon potilaiden oikeudet, potilaiden monenlaiset tilanteet ja niistä johtuva monipuolisen hoitovalikoiman tarve sekä päihde- ja riippuvuushoidon ostopalveluhankinnan sopimusehtojen noudattaminen sopimuskauden kestäessä.

Aiempi käsittely

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 75 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Päihdehoid. vaikuttavuuden ja riippuvuudesta toipumisen tulee olla ensisij.

§ 214 Vastaus valtuustoaloitteeseen vammaisvaikutusten arviointi (VVA) otettava käyttöön osana Varhan kaikkea valmistelua ja päätöksentekoa

Diaarinumero

VARHA/30724/00.02.10/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Jari-Pekka Tuominen
Johtava asiantuntija Leena Setälä
Sosiaali- ja vammaispalvelujen palvelujohtaja Emilia Heikkilä
Vammaispalvelujohtaja Sari Hietala
Integraatiopäällikkö Teija Ahokas

Selostus

Mari Lahden jättämässä ja yhteensä 29 aluevaltuutetun aloitteessa (aluevaltuusto 3.12.2025 § 131) koskien vammaisvaikutusten arvioinnin käyttöönottoa osana Varhan kaikkea valmistelua ja päätöksentekoa esitetään:

- Vammaisvaikutusten arviointi otetaan osaksi kaikkia merkittäviä prosesseja kuten, palvelumuutoksiin, palveluverkkoon ja päätösvalmisteluun liittyen Varhassa.
- Arvioinnin käyttöönottoa varten laaditaan Varhan oma VVA-ohjeistus, joka sisältää selkeän arviointilomakkeen, esimerkit ja toimintamallin.
- Varhan henkilöstölle järjestetään koulutus vammaisvaikutusten arvioinnista, esteettömyydestä ja yhdenvertaisuusvelvoitteista yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa.
- Vammaisneuvostolle varmistetaan rooli arviointien asiantuntijatahona, jota kuullaan silloin, kun päätöksillä on vaikutuksia vammaisten henkilöiden oikeuksiin, palveluihin tai arkielämäään.
- Arviointien tulokset liitetään päätöksenteon asiakirja-aineistoon, jotta päättäjät voivat aidosti huomioida vaikutukset ennen päätöksentekoa.
- VVA:n toteutuminen sisällytetään Varhan laadun ja yhdenvertaisuuden seurantaan, ja sen toimeenpanoa arvioidaan vuosittain.

Vammaisvaikutusten arvioinnin systemaattinen käyttöönotto vahvistaa Varhan kykyä toteuttaa esteettömiä, yhdenvertaisia ja toimivia palveluita kaikille varsinaissuomalaisille, ja erityisesti heille, joille pienetkin esteet voivat merkitä koko palvelun ulkopuolelle jäämistä. (Liite 1)

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Lainsäädäntö taustalla

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa kunnan (6 §) ja hyvinvointialueen (7 §) ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Terveystalolaki (11 §) velvoittaa etukäteen arvioimaan päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Tasa-arvolaki (4 §) velvoittaa sukupuolivaikutusten arvioinnin.

YK:n lasten oikeuksien sopimus (3 artikla) edellyttää, että kaikissa julkisen hallintoviranomaisen lapsia koskevissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (vammaissopimus) velvoittaa vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen osallistumisen heitä koskevaan päätöksentekoon, yhdenvertaisen osallistumisen edistämiseen sekä esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamiseen. Vammaissopimuksen 4 artikla erityisesti velvoittaa vammaisten henkilöiden kuulemista ja osallistamista heitä koskeviin päätöksiin, mukaan lukien palveluiden suunnittelu ja kehittäminen.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) antaa periaatteen ennakkoarviointien käytöstä, joka on sovellettavissa myös muissa merkittävissä vaikutusten arvioinneissa.

Kansallinen ja Varhan nykytilanne

Hyvinvointialueilla ihmisvaikutusten ennakkoarviointikäytäntöjen tilanne vaihtelee. Monilla alueilla pyritään tekemään suurista asukkaisiin vaikuttavista päätöksistä vaikutusten ennakkoarviointia päätösesityksen valmistelun aikana. Työ tehdään pääosin virkahenkilö- ja asiantuntijatyönä. Muutamilla hyvinvointialueilla tehdään suppeita vaikutusten arviointeja lautakuntatason päätöksiin. Arviointimenettelyn käyttöä rajoittaa työhön tarvittavien hallinnon resurssien puuttuminen. Hyvinvointialueilla ei ole kansallisesti yhteisiä käytäntöjä.

Varhalla on panostettu laajaan vaikutusten ennakkoarviointiin hyvinvointikertomuksen valmistelun lisäksi palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman valmistelussa. Vuonna 2025 tehdyssä palveluverkkosuunnitelman vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioitiin asukasvaikutuksia ikäryhmittäin, eikä vaikutuksia vammaisiin henkilöihin otettu

erityisesti esille. Helmikuussa 2026 päätetyn palvelustrategian vaikutusten arvioinnissa palvelutuotannon vastuuhenkilöt ja strategisen johdon asiantuntijat arvioivat ihmisvaikutusten arvioinnin osana myös vaikutuksia vammaisiin henkilöihin. Palvelustrategian noin viidenkymmenen merkittävimmän muutostavoitteen vaikutuksia arvioitiin yleisesti suhteessa ihmisten yhdenvertaisuuteen, palvelujen laatuun ja vaikuttavuuteen sekä tarkennetusti kielivähemmistöihin ja muihin vähemmistöryhmiin. Muut arvioinnin ulottuvuudet olivat THL:n ohjeistuksen mukaan vaikutukset työntekijöihin, talouteen, kumppanuuksiin ja ympäristöön. Vaikutusten ennakoarvioinnissa otettiin huomioon myös palvelustrategiasta annetut kommentit Varhan lautakunnissa ja vaikuttamistoimielimissä sekä kuntien lausunnoissa esitetyt riskit. Yhteenveto vaikutusten arvioinnista oli aluehallituksen käytettävissä oheismateriaalina koko päätöksenteon ajan. Tässä vaikutusten ennakoarvioinnissa käytettiin yhteensä arviolta 200 työtuntia.

Hyvinvointialueella on toteutettu keväällä 2026 kaksi samansisältöistä esityslistatekstien valmennusta tulosalue- ja tulosryhmäjohtajille ja muille esityslistatekstejä laativille asiantuntijoille. Valmennuksen tavoitteena on vahvistaa osaamista esityslistojen laadinnassa ja lisätä tietoisuutta seikoista, joita esityslistaa valmisteltaessa on huomioitava. Koulutuksessa on huomioitu velvollisuus tehdä vaikutustenarviointia päätettävistä asioista ja siitä, miten ne vaikuttavat eri asiakasryhmiin kuten vammaisiin henkilöihin ja osaltaan näin varmistaa lainmukaista, läpinäkyvää ja yhdenvertaista päätöksentekoa.

Varhan esihenkilötreffeillä on 5.2.2026 pidetty lakipalveluiden koulutuksellinen info, Yhdenvertaisuuslain huomioiminen asiakas- ja potilastyössä, jossa on käsitelty yhdenvertaisuutta ja vammaisille henkilöille tarkoitettuja kohtuullisia mukautuksia ja niiden soveltamista käytännön työssä. Samasta aiheesta on pidetty hieman pidempi koulutus myös sote-palveluiden esihenkilöille ja ikääntyneiden palveluiden esihenkilöille.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto kokoaa yhteen henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta. Se seuraa, että hyvinvointialue huolehtii palveluja toteuttaessaan ja kehittäessään niiden riittävydestä ja soveltuvuudesta myös eri tavoin vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille. Kaudella 2023-2025 se antoi lausuntonsa mm. Varhan palvelustrategiasta, alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta ja vammaispalvelujen asiakasmaksuista sekä vammaispalvelujen palveluvalikosta, palvelukuvauksista ja myöntämisperusteista ja kommentoi vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten

kilpailutusasiakirjoja. Lisäksi vammaisneuvosto laati vapaa-ajan kuljetuspalvelutaksien toimimattomuudesta kannanoton, joka lähetettiin Varhan lisäksi liikenne- ja viestintäministeriölle, Varsinais-Suomen kansanedustajille sekä alueen suurimmille sanomalehdille.

Varhassa vammaisneuvosto osallistuu vammaisia henkilöitä koskevien palvelujen valmisteluun, kehittämiseen ja seurantaan. Vammaisten henkilöiden näkökulma huomioidaan Varhassa osana palvelujen suunnittelua, valmistelua ja kehittämistä. Erityisesti palvelukuvauksia, myöntämisperusteita ja muita asiakasta koskevia ohjeistuksia päivitettäessä arvioidaan muutosten vaikutuksia vammaisten henkilöiden palveluihin, oikeuksiin ja arjen sujuvuuteen. Juuri palvelukuvauksia ja myöntämisperusteita vuosittain päivitettäessä vammaisneuvostoa kuullaan tarvittaessa, jotta vammaisten henkilöiden näkökulma ja mahdolliset vaikutukset palveluihin otetaan huomioon ennakolta. Vammaisneuvoston ja vammaispalvelujen yhteistyötä on kehitetty merkittävästi ja tarkoituksena on, että jokaisessa kokouksessa esitellään vammaispalvelujen ajankohtaisia asioita. Edelleen tunnistetaan kuitenkin, että muiden palvelujen kuin vammaispalvelujen näkyvyys vammaisneuvostossa vaatii kehittämistä.

Aloitteen käsittely Vammaisneuvostossa

Vammaisneuvoston kokouksessa on esitelty valtuustoaloitetta ja käyty keskustelu aiheesta. Lisäksi vammaisneuvosto antoi asiaan 27.4.2026 päivätyn lausunnon, joka on aloitteen liitteenä.

Vammaisneuvoston lausunnon mukaan Vammaisneuvosto kannattaa aloitetta ja sen käyttöönottoa Varhalla. Vammaisneuvosto suosittelee, että asiassa lähdetään liikkeelle soveltuvien osien, mitä on helpoin toteuttaa ja vakiinnutetaan toimintaa asteittain.

Vammaisneuvoston lausunnossa tuodaan esiin, että vammaiset henkilöt käyttävät kaikkia hyvinvointipalveluita laajasti, ei vain vammaispalveluita. Kuitenkin on otettava huomioon, että vammaiset henkilöt ovat suuri vähemmistöväestöryhmä, jonka vuoksi vammaisten henkilöiden osallistaminen pitäisi olla ennakollista ja hyvinvointialueen ohjaavissa asiakirjoissa ja palveluissa pitäisi paremmin näkyä vammaiset henkilöt. Lausunnossa viitataan THL:n ohjeisiin, Vammaisfoorumin ja Invalidiliiton ehdotuksiin sekä lainvalmistelun kuulemisoppaaseen, joiden mukaan haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten vammaisten henkilöiden, kuuleminen edellyttää erityistä huomiota. Lisäksi muistutetaan, että YK:n vammaissopimus velvoittaa viranomaisia kuulemaan vammaisia henkilöitä heitä koskevassa valmistelussa ja toimeenpanossa. Lausunnossa todetaan, että

kuulemisessa tulee huomioida myös saavutettavuus, esteettömyys ja kokemusasiantuntijuus, ja että vammaisten henkilöiden oikeudet ulottuvat laajasti eri elämänalueille, kuten palveluihin, digitalisaatioon, oikeusturvaan, kielellisiin oikeuksiin, työllisyyteen ja toimeentuloon.

Yhteenveto ja toimenpiteet

Varhassa jatketaan vammaisneuvoston lausunnon ja valtuustoaloitteen mukaisesti vammaisvaikutusten arvioinnin kehittämistä pitkällä aikavälillä. Strategisen johdon yksikön näkemyksen mukaan tällä hetkellä ei kuitenkaan ole asiantuntijaresurssien vähäisyyden vuoksi mahdollista lähteä edistämään laajamittaista erilaisten ennakko vaikutusten arviointien käyttöönottoa kaikessa päätöksenteossa. Arviointia ei myöskään tule tehdä yksinomaan vammaisten henkilöiden osalta. Aloitteen mukaista vammaisvaikutusten arviointia edistetään osana asukasvaikutusten arviointia Varhan kehittämässä vaikutusten ennakoarvioinnin mallissa, jota käytettiin mm. palveluverkkosuunnitelman vaikutusarvioinnissa keväällä 2026. Lisäksi Varhassa on jo koulutuksen avulla lisätty tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja hyvästä päätöksenteon valmistelusta, johon kuuluu vaikutustenarviointi ja tämän kaltaista kouluttamista jatketaan.

Vammaisneuvoston osallisuutta päätöksenteossa ja palveluiden kehittämisessä jatketaan ja syvennetään yhteistyössä neuvoston kanssa ja siten vahvistetaan vammaisten henkilöiden vaikutusmahdollisuuksia ja tuodaan vammaisvaikutukset paremmin esiin.

Varha jatkaa vaikutusten ennakoarviointimenettelyä ja menetelmän edelleen kehittämistä merkittävien strategisten asiakirjojen valmistelussa silloin, kuin niillä arvioidaan olevan mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia asukkaisiin. Vammaisten henkilöiden vaikutusten arviointi on osa ihmisvaikutusten arviointia. Varhassa kiinnitetään seuraavien hyvinvointikertomusten valmisteussa huomiota, että vammaisten henkilöiden osuus tulee paremmin huomioiduksi.

Varha vaikuttaa kansallisesti siihen, että vaikutusten ennakoarviointimenettely ja sen yhtenäiset menetelmät vakiintuvat hyvinvointialueiden päätöksenteon välineiksi edistäen hyvää hallintotapaa ja alueiden sosiaalista kestävyyttä.

Aiempi käsittely

Sote-palvelulautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 17.6.2026 § 76 ja päättänyt esittää aluehallitukselle, että edellä asian selostuksessa kuvattu vastaus annetaan aluevaltuustolle tiedoksi. Lisäksi lautakunta päätti osaltaan, että Varha

valmistelee vuoden 2027 aikana vammaisvaikutusten arvioinnin ohjeistuksen ja ottaa sen käyttöön merkittävässä palveluverkkoa, palveluiden saavutettavuutta ja asukkaiden yhdenvertaisuutta koskevissa päätöksissä.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1. esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.
2. että Varha valmistelee vuoden 2027 aikana vammaisvaikutusten arvioinnin ohjeistuksen ja ottaa sen käyttöön merkittävässä palveluverkkoa, palveluiden saavutettavuutta ja asukkaiden yhdenvertaisuutta koskevissa päätöksissä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

1. Vammaisvaikutusten arviointi (VVA) otettava käyttöön, valtuustoaloite
2. Vammaisneuvoston lausunto

§ 215 Aluevaltuuston kokoonpanon muutos sekä Tyks/sairaalapalvelulautakunnan varajäsenen vaali

Diaarinumero

VARHA/10805/00.00.01.00/2025

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Jari-Pekka Tuominen

Selostus

Veera Meltti on pyytänyt 15.7.2026 saapuneella sähköpostilla eroa aluevaltuuston varavaltuutetun sekä Tyks/sairaalapalvelulautakunnan varajäsenen tehtävistä, koska hänen kotikuntansa on vaihtunut Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueen ulkopuolelle.

Veera Meltti on toiminut Tyks/sairaalapalvelulautakunnassa Anneli Kivijärven varajäsenenä.

Hyvinvointialuelain 76 §:n mukaan vaalikelpoinen hyvinvointialueen luottamustoimeen on henkilö, joka on kyseisen hyvinvointialueen asukas. Lain 83 §:n mukaan luottamushenkilön menettäessä vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi.

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus ehdottaa, että aluevaltuusto päättää

1. todeta Veera Meltin luottamustoimen aluevaltuuston varavaltuutettuna sekä Tyks/sairaalapalvelulautakunnan varajäsenenä päättyneeksi
2. valita Tyks/sairaalapalvelulautakuntaan Anneli Kivijärvelle uuden henkilökohtaisen varajäsenen lautakunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 216 Aluehallituksen otto-oikeuden käyttäminen**Diaarinumero**

VARHA/279/00.02.01/2026

Valmistelija ja lisätietojen antaja

Lakimies Tomi Tarkiainen

Selostus

Hyvinvointialuelain 97 §:n mukaan aluehallitus, aluehallituksen puheenjohtaja ja hyvinvointialuejohtaja voivat ottaa aluehallituksen käsiteltäväksi asian, joka on hyvinvointialuelain nojalla siirretty aluehallituksen alaisen viranomaisen tai aluehallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen. Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi oikaisuvaatimusajan kuluessa.

Aluehallitus on 25.3.2025 § 105 päättänyt, että aluehallitukselle tulee ilmoittaa tehdyistä päätöksistä ainoastaan seuraavissa asiaryhmissä:

- Aluehallituksen jaostojen ja tulosalueiden lautakuntien pöytäkirjat
- Toimivallan siirtoa koskevat päätökset
- Organisaatiorakenteen ja kustannuspaikkarakenteen muutokset
- Hankintapäätökset, mikäli hankinnan ennakoitu kokonaisarvo ylittää kansallisen kynnysarvon, lukuun ottamatta potilas- ja asiakaskohtaisia hankintapäätöksiä, jotka on tehty potilas- tai asiakaskohtaisella perusteella
- Kiinteistöjen ja tilojen vuokralle antamista ja ottamista koskevat päätökset, mikäli päätöksen kohteena on vuosikustannuksiltaan vähintään 20.000 euron arvoinen sopimus
- Kiinteistöjen ja tilojen vuokralle antamista ja ottamista koskevat päätökset, mikäli päätöksen kohteena on määräaikainen sopimus yli 10 vuodeksi, sopimuksen arvosta riippumatta
- Kiinteän omaisuuden ostamista ja luovuttamista koskevat päätökset
- Yhtiön osakkeiden hankkimista ja myymistä koskevat päätökset
- Vahingonkorvauspäätökset, mikäli myönnetty korvaus ylittää 20.000 euroa
- Kehittämishankkeisiin sitoutuminen, mikäli hyvinvointialueen kustannukset tai vastuu ylittää 100.000 euroa
- Hyvinvointialuejohtajan, strategia- ja integraatiojohtajan, konsernipalveluiden tulosaluejohtajan ja tulosryhmäjohtajien tekemät valintapäätökset vakinaiseen virkasuhteeseen

- Paikalliset sopimukset
- Saatavien poistaminen

Muissa asiaryhmissä tehdyistä päätöksistä ei ilmoiteta aluehallitukselle.

Päätökset tuodaan päätösluetteloina aluehallitukselle tiedoksi aina seuraavaan aluehallituksen kokoukseen. Koska aluehallitus kokoontuu päättävään kokoukseen keskimäärin joka toinen viikko, aluehallituksen kokoukseen tiedoksi tuotavassa luettelossa osassa päätöksistä otto-oikeuden 14 päivän määräaika on saattanut kuluja umpeen jo ennen kokousta.

Päätökset lähetetään aluehallituksen puheenjohtajistolle sähköisesti viimeistään neljän päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Puheenjohtaja ja hyvinvointialuejohtaja voivat tarvittaessa päättää asian ottamisesta aluehallituksen käsiteltäväksi jo ennen aluehallituksen kokousta.

Hyvinvointialuelain 145 §:n mukaisesti hyvinvointialueen päätöspöytäkirjat pidetään yleisesti nähtävänä hyvinvointialueen verkkosivuilla osoitteessa <https://varha-julkaisu.triplancloud.fi> siltä osin kuin julkaisun on katsottu olevan tarpeellista eikä salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ilmoittamisvelvollisuuden rajaamisesta huolimatta aluehallituksella on otto-oikeus myös muissa kuin sille ilmoitetuissa päätöksissä, mikäli päätös on hyvinvointialuelain 97 §:n mukaan otto-oikeuden alainen.

Aluehallitukselle toimitetaan ohessa luettelot:

- viranhaltijapäätöksistä ajalta 9.6.-11.8.2026
- Tyks/sairaalapalvelulautakunnan päätöksistä 21.5.2026
- henkilöstöjaoston päätöksistä 11.6.2026
- Tyks/sairaalapalvelulautakunnan päätöksistä 16.6.2026
- ikääntyneiden palvelulautakunnan päätöksistä 17.6.2026
- sote-palvelulautakunnan päätöksistä 17.6.2026

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus päättää, käyttääkö se otto-oikeutta liitteissä mainittuihin päätöksiin.

Päätös

Aluehallitus päätti, että se ei käytä otto-oikeutta edellä mainittuihin päätöksiin.

Liitteet

1. Viranhaltijapäätökset
2. Tyks/sairaalapalvelulautakunnan päätökset 21.5.2026
3. Henkilöstöjaoston päätökset 11.6.2026
4. Tyks/sairaalapalvelulautakunnan päätökset 16.6.2026
5. Ikääntyneiden palvelulautakunnan päätökset 17.6.2026
6. Sote-palvelulautakunnan päätökset 17.6.2026

§ 217 Tiedoksiantoasiat**Diaarinumero**

VARHA/280/00.02.01/2026

Selostus

Aluehallitukselle esitetään kokouksessa seuraavat tiedoksiannot ja selvitykset:

- Yhteistoimintaneuvottelujen tilannekatsaus
- Talousraportti ja ennuste
- Kesäajan kuulumiset
- Tuta-ohjelman valmistelun tilannekatsaus

Hyvinvointialuejohtajan päätösehdotus

Aluehallitus merkitsee edellä mainitut selvitykset tiedokseen.

Kokouskäsittely

Merkittiin, että Aki Lindén poistui kokouksesta § 217 aikana ennen päätöksentekoa.

Merkittiin, että kokouksessa pidettiin tauko klo 11.32 - 11.41.

Merkittiin, että lisäksi käsiteltiin ohjeistusta adressien luovutusten periaatteista.

Päätös

Aluehallitus merkitsi annetut selvitykset tiedokseen.

MUUTOKSENHAKUOHJEET

A. MUUTOKSENHAKUKIELTO

Muutoksenhakukielto koskee seuraavia päätöksiä: 202 - 217 §

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta.

B. OIKAISUVAATIMUSOHJE

Oikaisuvaatimusohje koskee seuraavia päätöksiä: --- §

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaisen kirjaamoon ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus.

Kirjaamon yhteystiedot:

Varsinais-Suomen hyvinvointialue, kirjaamo

Käyntiosoite: Kiinamyllynkatu 4-8, Tyks U-sairaala (sisäänkäynti 3A), B-osa, 4. krs, 20520 Turku

Postiosoite: PL 52, 20521 Turku

Sähköpostiosoite: kirjaamo@varha.fi

Sähköinen asiointikanava: www.suomi.fi/viestit

Puhelinnumero: 02 313 5913

Faksinumero: 02 313 3613

Kirjaamon aukioloaika on arkisin klo 9.00-15.00

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

C.VALITUSOSOITUS

Valitusosoitus koskee seuraavia päätöksiä: --- §

Valitusoikeus

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta aluevalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen.

Jos päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta aluevalituksin myös:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*),
- hyvinvointialueen jäsen sekä

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Valitusaika

Aluevalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Aluevalitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Aluevalitus tehdään Turun hallinto-oikeudelle.

Postiosoite: PL 32, 20101 TURKU

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, Turku

Puhelinnumero: 029 56 42400, faksinumero: 029 56 42414

Sähköpostiosoite: turku.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Aluevalituksen muoto ja sisältö

Aluevalitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Aluevalituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Aluevalituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Aluevalituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Aluevalitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

D. HANKINTA-ASIAT, KANSALLISEN KYNNYSARVON YLITTÄVÄ

Kohdan D muutoksenhakuohje koskee seuraavia päätöksiä: --- §

Hankintayksikön tekemään päätökseen voi hakea muutosta tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen hankintayksikölle (I Oikaisuohje) ja/tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle (II Valitusosoitus markkinaoikeuteen). Molempien tekemiseen on aikaa 14 päivää tiedoksisaannista.

I Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132 - 135 §:n mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintoaikaisu). Hankintoaikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Hankintoaikaisun tekoaika

Asianosaisen on vaadittava hankintoaikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen toimitusosoitteen aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksianto sähköisesti

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintoaikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Hankintoaikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintoaikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu osoitetaan päätöksentekijälle ja toimitetaan osoitteella:

Varsinais-Suomen hyvinvointialue, kirjaamo

Käyntiosoite: Kiinamyllynkatu 4-8, Tyks U-sairaala (sisäänkäynti 3A), B-osa, 4. krs, 20520 Turku

Postiosoite: PL 52, 20521 Turku

Sähköpostiosoite: kirjaamo@varha.fi

Sähköinen asiointikanava: www.suomi.fi/viestit

Puhelinnumero: 02 313 5913

Faksinumero: 02 313 3613

Kirjaamon aukioloaika on arkisin klo 9.00-15.00

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos:

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskielto

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta hyvinvointialueesta annetun lain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Valitusaika ja sen alkaminen

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Tiedoksianto sähköisesti

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitusaika suoramarkintaa ja sopimusmuutoksia koskevissa päätöksissä***Suoramarkintaa koskeva ilmoitus***

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suoramarkintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Jälki-ilmoitus suoramarkinnasta

Jos hankintayksikkö on julkaissut suoramarkinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suoramarkintaa

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

koskevaa ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suo-rahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Ei suora hankintaa koskevaa ilmoitusta eikä jälki-ilmoitusta

Jos hankintayksikkö ei ole julkaissut suora hankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusta koskeva ilmoitus

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomais toiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkipäivä, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinn maksulaissa (1455/2015) säädetään.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelinnumero: 029 56 43300, faksinumero: 029 56 43314

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

E. HANKINTA-ASIAT, KANSALLISEN KYNNYKSARVON ALITTAVA

Kohdan E muutoksenhakuohje koskee seuraavia päätöksiä: --- §

Oikaisuohje

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn hyvinvointialueen viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen hankinto-oikaisusta tai hyvinvointialueesta annetun lain 139 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen.

Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Hyvinvointialueesta annetun lain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Hankinto-oikaisun tekoaika

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen toimitusosoitteen aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksianto sähköisesti

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Aluehallitus

17.8.2026

14/2026

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on pantu nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolle.

Toimitusosoite

Kirjaamon yhteystiedot:

Varsinais-Suomen hyvinvointialue, kirjaamo

Käyntiosoite: Kiinamyllynkatu 4-8, Tyks U-sairaala (sisäänkäynti 3A), B-osa, 4. krs, 20520 Turku

Postiosoite: PL 52, 20521 Turku

Sähköpostiosoite: kirjaamo@varha.fi

Puhelinnumero: 02 313 5913

Faksinumero: 02 313 3613

Kirjaamon aukioloaika on arkisin klo 9.00-15.00